

Ховд аймгийн хүн ам 2017 оны жилийн эцсийн байдлаар 87363 болж өмнөх оныхоос 2038 буюу 2.3 хувиар өссөн байна. Нийт хүн амын 43604 буюу 49.9 хувь нь эрэгтэй бол 43759 буюу 50.1 хувь нь эмэгтэй хүн байна. Мөнххайрхан, Үенч сумын хүн ам буурсан бол бусад сумын хүн ам өсөлттэй байна.

Сумын нэр	2017 он			2016 он			Өсөлт тоогоор /2017-2016/		
	Нийт хүн ам	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Нийт хүн ам	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Нийт хүн ам	Эрэгтэй	Эмэгтэй
Æàðãæàí ò	29800	14582	15218	29022	14243	14779	778	339	439
Àèðàé	3219	1566	1653	3166	1547	1619	53	19	34
Áóëãàí	10126	5044	5082	9704	4826	4878	422	218	204
Áóýí ò	3644	1876	1768	3524	1816	1708	120	60	60
Äãðàè	3013	1528	1485	2863	1440	1423	150	88	62
Ä° ðã° í	3044	1536	1508	2939	1489	1450	105	47	58
Äóóò	2058	1047	1011	2006	1013	993	52	34	18
Сүðýã	3245	1651	1594	3184	1612	1572	61	39	22
Ì àí òàí	4217	2134	2083	4155	2114	2041	62	20	42
Ì ° í òðàé ððàí	2216	1157	1059	2221	1155	1066	-5	2	-7
Ì ° ñò	3144	1610	1534	3067	1569	1498	77	41	36
Ì ýí ààà	3630	1818	1812	3600	1798	1802	30	20	10
ˆ àí ÷	4091	2053	2038	4155	2077	2078	-64	-24	-40
Õí àä	3554	1779	1775	3469	1743	1726	85	36	49
Öýöýã	3051	1508	1543	2974	1469	1505	77	39	38
× àí àí àí à	2937	1509	1428	2916	1494	1422	21	15	6
Ýðãýí ýáç ðýí	2374	1206	1168	2360	1195	1165	14	11	3
Дүн	87363	43604	43759	85325	42600	42725	2038	1004	1034

Аж үйлдвэрийн нэр төрлийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлийн 2017 оны эхний 12 сарын гүйцэтгэл

Д/д	Бүтээгдэхүүний нэрс	хэмжих нэгж	Биет хэмжээ						2017	2017
			2016			2017			2016	2016
			XI	XII	I-XII	XI	XII*	I-XII*	XI	XII*
1	Чулуун нүүрс	мян.тн	134.8	144.2	941.3	77.2	124.7	1107	86.5	117.6
2	Дулааны эрчим хүч	мян.Гкал	8.3	8.1	69.8	16	22.8	106.1	281.5	152
3	Хиамны зүйл	тн	3.1	5	45.5	7.6	12.4	96.8	248	212.7
4	Борц, давсалсан утсан мах, каз	кг	0	0	200	0	0	0	0	0
5	Тараг	мян.л	2.8	3.1	28.7	5.9	5.4	36	174.2	125.4
6	Зайрмаг	мян.ш	5.1	3.6	50.5	5	0	19	0	37.6
7	Нарийн боов	тн	21.3	23.4	232.1	22.5	26.7	205.4	114.1	88.5
8	Бялуу	тн	0.2	1	1.2	0	18.5	19.4	1850	1616.7
9	Хэвийн боов	тн	0	0	14.6	0.2	0.6	9.7	0	66.4
10	Талх	тн	11	9.4	124.1	5.8	5.5	58.9	58.5	47.5
11	Гоймон	тн	0.5	0	3.1	0.5	0.6	5.5	0	177.4
12	Хэрчсэн гурил	тн	1.5	2	16.5	0.9	1.5	20.4	75	123.6
13	Банш, бууз, хуушуур	тн	0	0	0	0.4	0.5	2	0	0
14	Хийжүүлсэн цэвэр ус, рашаан	мян.л	5.9	7.1	93.2	2.6	2	76.4	28.2	82
15	Пальто	ш	0	4	4	5	2	14	50	350
16	Эмэгтэй даашинз	ш	8	21	233	6	27	228	128.6	97.9
17	Ажлын хувцас	ш	16	13	85	0	6	71	46.2	83.5
18	Цамц	ш	0	0	136	0	10	119	0	87.5
19	Монгол дээл,тэрлэг	ш	17	45	378	17	30	367	66.7	97.1
20	Өмд	ш	0	7	30	4	3	35	42.9	116.7
21	Юбка	ш	0	2	42	5	0	37	0	88.1
22	Бэлтгэлийн хувцас	хос	0	0	0	0	10	92	0	0
23	Нэхий цамц, хантааз	ш	0	0	62	1	7	42	0	67.7
24	Нүүрсэн шахмал түлш	тн	5	300	805	200	250	888	83.3	110.3
25	Улаан тоосго	мян.ш	0	0	1361	60	0	1490	0	109.5
26	Төмөр бетон эдлэл	мян.м3	0	0	0.6	0	0	0.9	0	150
27	Замын хавтан, хашлага	м2	0	0	264	0	0	1131.2	0	428.5
28	Хөөсөнцөр хавтан	м3	708	0	1378	0	0	400	0	29
29	Ширмэн болон төмөр зуух, яндан	ш	13	0	64	0	0	25	0	39.1
30	Төмөр хашаа хайс	м2	0	0	6.3	0	0	22	0	349.2
31	Түгээсэн цэвэр ус	мян.м3	84.2	84.6	989.8	83.8	84	982.9	99.3	99.3
32	Сувагжуулалт	мян.м3	85.3	85.8	1000.8	85.5	86.2	1004.4	100.5	100.4

Үйлдвэрлэлт эхний 12 сарын байдлаар 61498.3 сая төгрөгний бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэж 125909.3 сая төгрөгний борлуулалт хийжээ. Нийт үйлдвэрлэлтийн 87.9 хувийг уул уурхай олборлох салбар, 7.9 хувийг дулаан, ус хангамж цахилгаан эрчим хүч, 4.2 хувийг боловсруулах салбарын бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлт эзэлж байна.

Аж үйлдвэрийн нийт бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлийн 2017 оны эхний 12 сарын гүйцэтгэл

Салбараар	Нийт бүтээгдэхүүн (оны үнээр, сая.төг)							
	2016			2017			2017	2017
	XI	XII	I-XII	XI	XII*	I-XII*	XII	I-XII*
Нийт дүн	5403.4	7286.4	41708.5	8084.4	11697.1	61498.3	160.5	147.4
Уул уурхай, олборлох аж үйлдвэр	4628.4	6545.2	35384.6	7243.9	10610.6	54057.6	162.1	152.8
Нүүрс олборлолт	4628.4	6545.2	35384.6	7243.9	10610.6	54057.6	162.1	152.8
Боловсруулах аж үйлдвэр	171.8	153.3	2108.3	177.0	389.2	2567.9	253.9	121.8
Хүнсний бүтээгдэхүүн, ундаа үйлдвэрлэл	96.8	119.3	1175.3	143.5	361.7	1632.0	303.1	138.9
Мах, загас, жимс, ногоо, өөх, тос боловсруулалт	20.3	32.6	308.2	49.4	80.6	632.1	247.2	205.1
Сүү, сүүн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	7.9	7.7	89.8	15.2	13.1	95.8	169	106.6
Хүнсний бусад бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	64.0	74.2	708.0	77.6	266.9	861.2	359.9	121.6
Ундаа үйлдвэрлэл	4.6	4.8	69.2	1.4	1.1	42.9	22.7	62.1
Нэхмэлийн үйлдвэрлэл	0.0	0.0	5.3	0.0	0.0	0.0	0	0
Хувцас үйлдвэрлэл, үслэг арьс боловсруулалт	2.9	5.5	57.1	2.5	3.8	62.2	68.7	109
Кокс, шингэн болон цацраг идэвхт түлш	0.5	28.5	74.0	19.0	23.8	84.4	83.3	114.1
Төмөрлөг бус эрдэс бодисоор хийсэн эдлэл	70.8	0.0	791.8	12.0	0.0	786.9	0	99.4
Машин тоног төхөөрөмжөөс бусад төмөр эдлэл үйлдвэрлэл	0.9	0.0	4.8	0.0	0.0	2.4	0	48.9
Цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл, усан хангамж	603.2	587.9	4215.5	663.5	697.3	4872.8	118.6	115.6
Цахилгаан, хий, дулаан үйлдвэрлэл	541.1	525.7	3492.1	596.8	630.3	4097.3	119.9	117.3
Ус ариутгал, усан хангамж	62.0	62.2	723.4	66.7	67.0	775.5	107.8	107.2

Аж үйлдвэрийн борлуулалтын 2017 оны эхний 12 сарын гүйцэтгэл

Салбар	Аж үйлдвэрийн борлуулалт (сая.төг)							2017	2017
	2016			2017			2016		
	XI	XII	I-XII	XI	XII*	I-XII*	XI	XII*	
Нийт дүн	3934.172	4076.357	36427.57	19689.37	16046.62	125909.3	393.7	345.6	
Уул уурхай, олборлох аж үйлдвэр	3107.144	3348.926	30084.11	18848.09	14963.88	118611.2	446.8	394.3	
Нүүрс олборлолт	3107.144	3348.926	30084.11	18848.09	14963.88	118611.2	446.8	394.3	
Боловсруулах аж үйлдвэр	223.8412	139.5482	2127.93	177.7523	385.3887	2425.264	276.2	114	
Хүнсний бүтээгдэхүүн, ундаа үйлдвэрлэл	96.8212	119.3162	1175.29	143.5373	361.6747	1632.039	303.1	138.9	
Мах, загас, жимс, ногоо, өөх, тос боловсруулалт	20.3	32.6	308.2186	49.35	80.6	632.118	247.2	205.1	
Сүү, сүүн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	7.93	7.72	89.84	15.2	13.05	95.755	169	106.6	
Хүнсний бусад бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	64.0112	74.1562	708.0216	77.5573	266.9247	861.2205	359.9	121.6	
Ундаа үйлдвэрлэл	4.58	4.84	69.21	1.43	1.1	42.945	22.7	62.1	
Нэхмэлийн үйлдвэрлэл	0	0	5.336	0	0	0	0	0	
Хувцас үйлдвэрлэл, үслэг арьс боловсруулалт	2.89	5.482	57.1285	2.455	3.764	62.248	68.7	109	
Кокс, шингэн болон цацраг идэвхт түлш	0.45	14.75	28	19.76	19.95	78.66	135.3	280.9	
Төмөрлөг бус эрдэс бодисоор хийсэн эдлэл	122.8	0	857.367	12	0	649.967	0	75.8	
Машин тоног төхөөрөмжөөс бусад төмөр эдлэл үйлдвэрлэл	0.88	0	4.808	0	0	2.35	0	48.9	
Цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл, усан хангамж	603.1865	587.8827	4215.528	663.5199	697.3478	4872.776	118.6	115.6	
Цахилгаан, хий, дулаан үйлдвэрлэл	541.1465	525.7072	3492.078	596.8494	630.3473	4097.255	119.9	117.3	
Ус ариутгал, усан хангамж	62.04	62.1755	723.4496	66.6705	67.0005	775.5213	107.8	107.2	

ХАА-н салбар

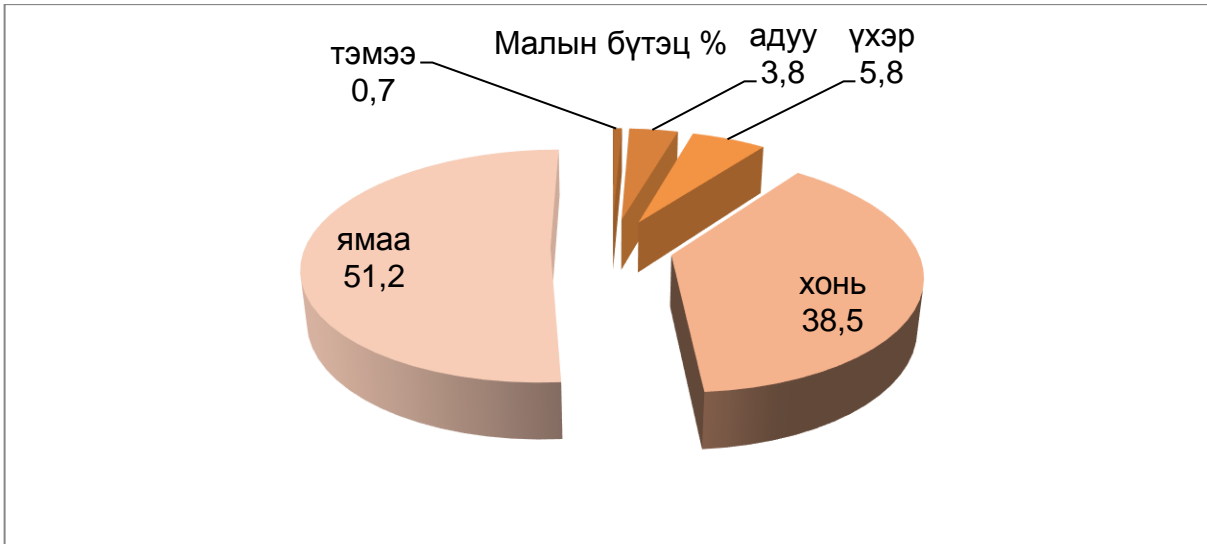
ХАА-Н САЛБАРЫН ДОТООДЫН НИЙТ БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙГ ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВИАР, улс, бүс, аймгаар

	2013	2014	2015	2016*
Улсын дүн	13.4	13.5	13.3	12.0
Баруун бүс	47.8	44.1	43.4	41.7
Баян-Өлгий	40.5	38.7	40.3	37.8
Говь-Алтай	57.0	48.1	46.7	44.0
Завхан	48.9	45.8	46.4	45.9
Увс	48.0	43.8	40.9	39.2
Ховд	47.1	44.9	43.7	42.3

Мал сүргийн бүтэц

Оны эцэст тоологдсон нийт малын 0.7 % тэмээ, 3.8 % нь адуу, 5.8 % нь үхэр, 38.5 % нь хонь, 51.2 %-ийг ямаан сүрэг эзлэж байна. Сүргийн бүтэцийг авч үзэхэд сүүлийн 4 жилээр харахад ямааны тоо толгой маш их өсөж байгаа нь нэг талаас ямааны ноолуур өсөж малчдын худалдан авах чадвар сайжирч байна нөгөө талаас бэлчээрийн даац хэтэрч байгаа учраас малчид маань малаа тооны талаас нь биш чанарын талаас нь өсгөвөл чухал байна.

Малын тоо 3446617

25660

132092

200512

1323579

1764774

Таван хошуу мал

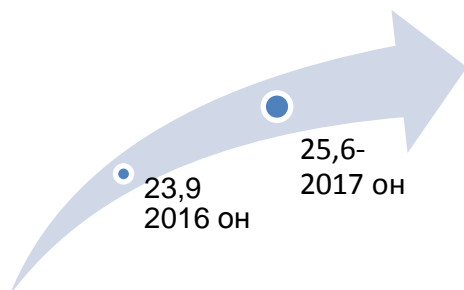
Мал тооллогын дүнгээр 2017 оны жилийн эцэст малын тоо 3 сая 446.6 мянган толгойд хүрч, өмнөх оныхоос 165.9 мянган толгой буюу 5,1 хувиар өсч, 5 төрөлдөө өссөн дүн гарлаа. Улсад тоологдсон малын 5.1 % -ийг Ховд аймгийн мал эзлэж байна. Аймагтаа хамгийн олон мал тоолуулсан сумдаар Манхан 298.8, Мянгад 261.3, Булган 258.5, Чандмань 254.7 мянган толгой мал тоолуулж бусад сумдаас тэргүүлж байна. Жилийн эцсээр Дарви /4,1/, Манхан /1,6/, Чандмань /25,8/, Эрдэнэбүрэн /4,6/, Жаргалант /0,8/ мянган толгойгоор буурч, бусад сумууд малаа дүнгээр нь өсгөсөн дүнтэй байна. Ховд аймаг нийт малаараа улсад 11-р байранд, тэмээгээрээ 7, адуугаараа 13, үхрээр 19, хониор 12, ямаагаараа 6-р байранд жагсаж байна.

Сум	Бүгд				Адуу			
	2016	2017	2017/2016		2016	2017	2017/2016	
			зөрүү	хувиар			зөрүү	хувиар
ДҮН	3280640	3446617	165977	105.1	122693	132092	9399	107.7
Алтай	152228	181783	29555	119.4	6102	7263	1161	119.0
Булган	230534	258503	27969	112.1	9552	10742	1190	112.5
Буянт	193659	215823	22164	111.4	9865	11408	1543	115.6
Дарви	253945	249839	-4106	98.4	9267	8828	-439	95.3
Дөргөн	128145	151069	22924	117.9	5314	5942	628	111.8
Дуут	156837	167138	10301	106.6	3022	3589	567	118.8
Зэрэг	191442	196071	4629	102.4	6953	6968	15	100.2
Манхан	300401	298812	-1589	99.5	9267	9577	310	103.3
Мянгад	244629	261343	16714	106.8	10990	12111	1121	110.2
Мөст	212822	228660	15838	107.4	6337	6874	537	108.5
Мөнххайрхан	131371	140604	9233	107.0	3073	3477	404	113.1
Үенч	133544	140985	7441	105.6	4979	5414	435	108.7
Ховд	189399	197597	8198	104.3	5630	6127	497	108.8
Цэцэг	150365	178317	27952	118.6	6074	7172	1098	118.1
Чандмань	280487	254717	-25770	90.8	10309	9571	-738	92.8
Эрдэнэбүрэн	216829	212223	-4606	97.9	10231	10977	746	107.3
Жаргалант	114003	113133	-870	99.2	5728	6052	324	105.7

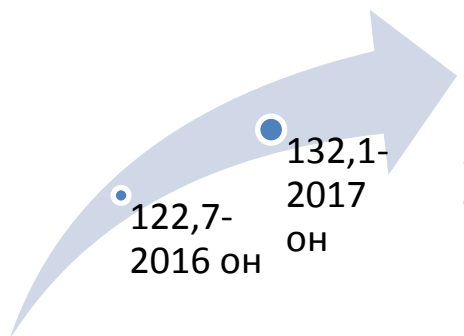
Сум	Үхэр				Тэмээ			
	2016	2017	2017/2016		2016	2017	2017/2016	
			зөрүү	хувиар			зөрүү	хувиар
	182142	200512	18370	110.1	23906	25660	1754	107.3
1	8797	11237	2440	127.7	1033	1176	143	113.8
2	26030	30011	3981	115.3	1951	2127	176	109.0
3	18994	21593	2599	113.7	213	266	53	124.9
4	6397	6572	175	102.7	1339	1498	159	111.9
5	4249	4787	538	112.7	4195	4768	573	113.7
6	9575	10632	1057	111.0	66	65	-1	98.5
7	8490	8919	429	105.1	2175	2327	152	107.0
8	9052	9193	141	101.6	3174	3288	114	103.6
9	14931	16053	1122	107.5	1099	1203	104	109.5
10	15695	17638	1943	112.4	846	812	-34	96.0
11	9637	10459	822	108.5	177	171	-6	96.6
12	10110	11568	1458	114.4	1040	1083	43	104.1
13	7356	8024	668	109.1	598	670	72	112.0
14	6625	8010	1385	120.9	785	770	-15	98.1
15	10392	9494	-898	91.4	3604	3657	53	101.5
16	5894	6480	586	109.9	1376	1415	39	102.8
17	9918	9842	-76	99.2	235	364	129	154.9

Сум	Хонь				Ямаа			
	2016	2017	2017/2016		2016	2017	2017/2016	
			зөрүү	хувиар			зөрүү	хувиар
	1266041	1323579	57538	104.5	1685858	1764774	78916	104.7
1	51578	62155	10577	120.5	84718	99952	15234	118.0
2	49266	57259	7993	116.2	143735	158364	14629	110.2
3	60851	67958	7107	111.7	103736	114598	10862	110.5
4	142166	140418	-1748	98.8	94776	92523	-2253	97.6
5	28508	34407	5899	120.7	85879	101165	15286	117.8
6	68885	74425	5540	108.0	75289	78427	3138	104.2
7	72881	74236	1355	101.9	100943	103621	2678	102.7
8	117333	117278	-55	100.0	161575	159476	-2099	98.7
9	93384	99934	6550	107.0	124225	132042	7817	106.3
10	98570	104271	5701	105.8	91374	99065	7691	108.4
11	63171	66802	3631	105.7	55313	59695	4382	107.9
12	44579	47154	2575	105.8	72836	75766	2930	104.0
13	59775	65624	5849	109.8	116040	117152	1112	101.0
14	63803	74643	10840	117.0	73078	87722	14644	120.0
15	116446	104057	-12389	89.4	139736	127938	-11798	91.6
16	97250	94727	-2523	97.4	102078	98624	-3454	96.6
17	37595	38231	636.0	101.7	60527	58644	-1883	96.9

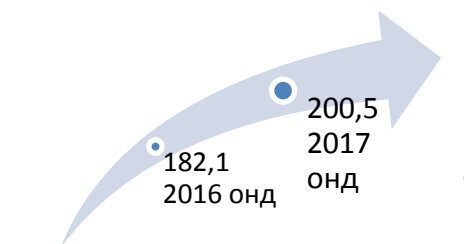
Мал 5 төрөлдөө өсөв.

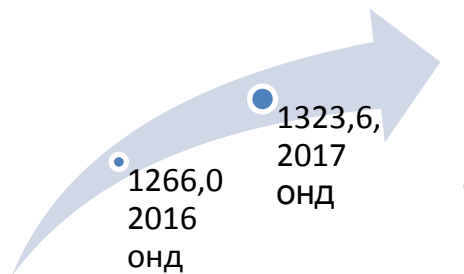
1.7 мянга буюу 107.1% иар өсөв

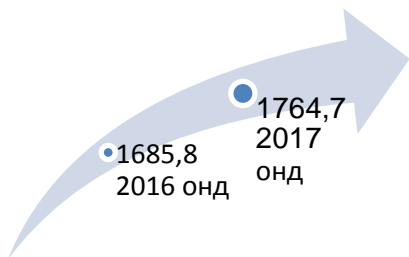
9.4 мянгаар буюу 107.7 %иар өсөв.

18.4 мянгаар буюу 110.1 % иар өсөв.

58.3 мянгаар буюу 104.6 % иар өсөв.

80.5 мянгаар буюу 104.6 % иар өсөв.

Аймагтаа тэмээгээр Цэцэг сум А.Амархүү 379, адуугаар Буянт сумын Д.Отгонням 480, Үхрээр Дуут сум А.Бакий 332, Хониор Дарви Г.Ганбаатар сум 2328, ямаагаар Ховд сум Х.Асхар 1620 толгой мал тус тус тоолуулж, аймагтаа тэргүүлж байна.

№	сум	малчдын нэр	толгой
1	Öyöyā	À.Àì àðòçç	379
2	×āí àì àí ü	Ä.Äí ðæðāāāí	292
3	Ì àí òāí	Õ.Ýðāýí ýú	254
4	Äāðāè	Ц.Алтангэрэл	195
5	Ì ýí āāā	С.Хүрэлчуллуун	170
6	Сүдүā	Ä.Äāēñāí āāò	147
7	Æāðāāēāí ò	Ñ.Äāēā	140
8	Ä° ðā° í	Ч.Буяннэмэх	132
9	Ì ° ñò	Р.Дашпунцаг	120
10	Äēðāé	Ц.Онолбаатар	83
11	Ýðāýí ýāç ðýí	Ë.Äāððōēāā	80
12	Áóēāāí	Д.Даваадорж	79
13	Õí āā	Х.Серикбол	58
14	Áóýí ò	Õ.Äāāāí āāé	43
15	- āí ÷	Ë.Ä° ðāāé	26
16	Ì ° í òðāé ððāí	Ц.Наранхүү	20
17	Äóòò	М.Батхүү	10

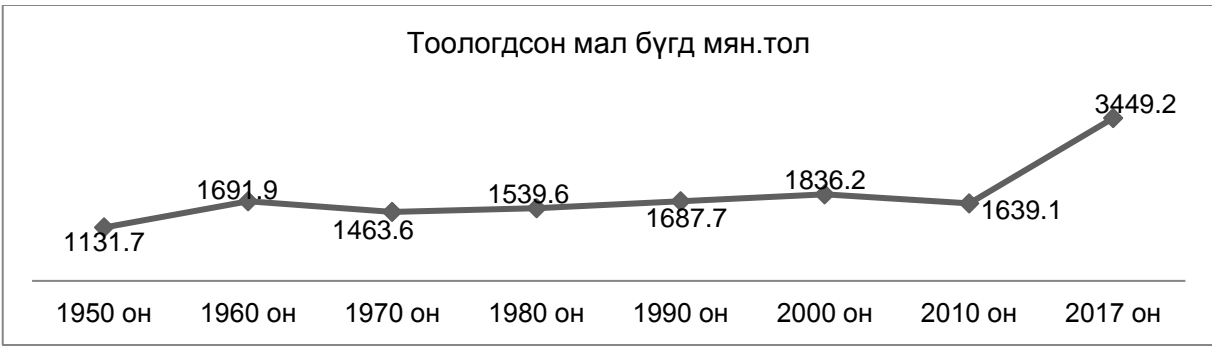
сум	малчдын нэр	толгой
Áóýí ò	Д.Отгонням	480
Ýðāýí ýāç ðýí	Í .Ëòāāāñç ðýí	409
Æāðāāēāí ò	Д.Амгаланбаатар	240
Ì ýí āāā	С.Батсүх	235
Õí āā	Х.Сайдал	230
Ì àí òāí	Я.Бямбабаяр	203
×āí àì àí ü	Б.Даваасүрэн	200
Öyöyā	À.Àì àðòçç	200
Áóēāāí	Д.Даваа	198
Ì ° ñò	Д.Дашзэвэг	150
Äāðāè	Т.Батдэлгэр	134
Äóòò	Ц.Ганэрдэнэ	114
Äēðāé	Т.Улаанхүү	110
Сүдүā	А.Энхжаргал	104
Ì ° í òðāé ððāí	Р.Басангомбо	95
Ä° ðā° í	Д.Мөнхбүрэн	81
- āí ÷	С.Баясгалан	67

сум	малчдын нэр	толгой	№	сум	малчдын нэр	толгой
Äöòò	А.Бакий	332	1	Õí ää	Х.Асхар	1620
Áóýí ò	Д.Ганхүү	315	2	Ì ° í õòàé ðòàí	Ì .Äàðòòéäà	1320
Àëòàé	Ö.Ýðòýí áàýð	305	3	×àí àì àí ü	П.Эрдэнбилэг	1240
Ì ° í õòàé ðòàí	Ч.Оюунаа	268	4	Àëòàé	С.Гүржав	1208
Ä° ðä° í	З.Энхбаяр	255	5	Áóýí ò	Х.Ахат	1153
Ì ° ñò	Л.Бямбадорж	240	6	Ýðäýí ýá¿ ðýí	Н.Ганбаатар	1097
Äàðàè	Д.Хуягаа	225	7	Ì ° ñò	Х.Отгонмягмар	1012
Õí ää	М.Шаймарда	203	8	Áóéäàí	А.Тахат	1000
Ýðäýí ýá¿ ðýí	н	203	9	- àí ÷	Õ.Á° ðáàé	1000
Öýöýä	Ö.Ýðòýí áàýð	200	10	Äöòò	Л.Энхболд	995
Æàðäàé àí ò	À.Àì àðò¿¿	183	11	Ì àí òàí	А.Төртөгтох	937
Ì ýí äää	Б.Батцоож	180	12	Ì ýí äää	Б.Эрдэнэбаатар	920
Ì àí òàí	С.Баатаржав	167	13	Ä° ðä° í	С.Баяртогтох	912
Сүдүя	Д.Шийжав	166	14	Сүдүя	Ц.Сүхбаатар	857
×àí àì àí ü	А.Мөнхбат	154	15	Äàðàè	Х.Мөнхбат	850
Áóé ääí	Г.Төмөрцог	150	16	Öýöýä	Ì .Äàí áàð	850
- àí ÷	Д.Ганзориг	100	17	Æàðäàé àí ò	Х.Махаббат	800
	О.Баточир	100	17			

сум	малчдын нэр	толгой
Äàðàè	Г.Ганбаатар	2328
Äöòò	Á.Àì äàé àí áàýð	1889
Ýðäýí ýá¿ ðýí	Н.Олонбаяр	1840
Ì àí òàí	Б.Дэчингончиг	1700
Àëòàé	Б.Оюунбаатар	1579
Ì ° í õòàé ðòàí	Ì .Äàðòòéäà	1570
Öýöýä	Ì .Äàí áàð	1400
Õí ää	Õ.Æàí ääàü è	1348
Ì ýí äää	Ц.Бямбажав	1117
Сүдүя	А.Мөнхбат	1106
×àí àì àí ü	Б.Батцэнгэл	1078
Ì ° ñò	Э.Батдэлгэр	1060
Áóýí ò	М.Мөнхбат	1057
- àí ÷	È.Á° ðáàé	1000
Ä° ðä° í	Б.Батэрдэнэ	905
Æàðäàé àí ò	Х.Өмирбек	811
Áóé ääí	Д.Дүгэржав	800

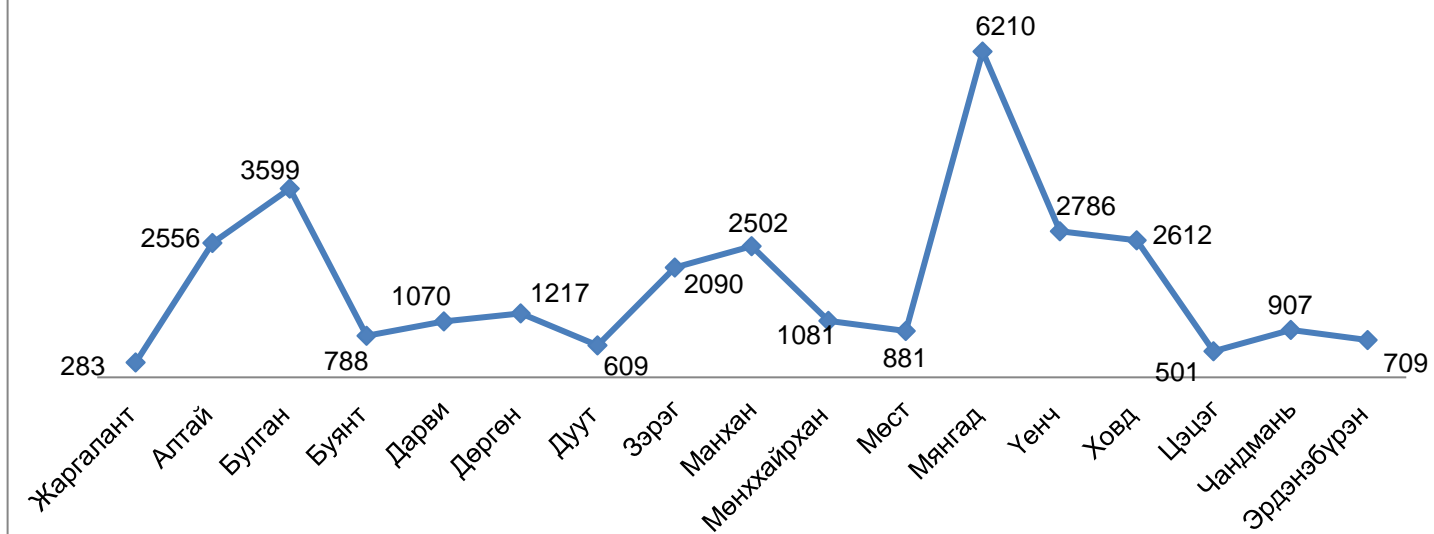

Том малын зүй бус хорогдлын эцсийн мэдээ

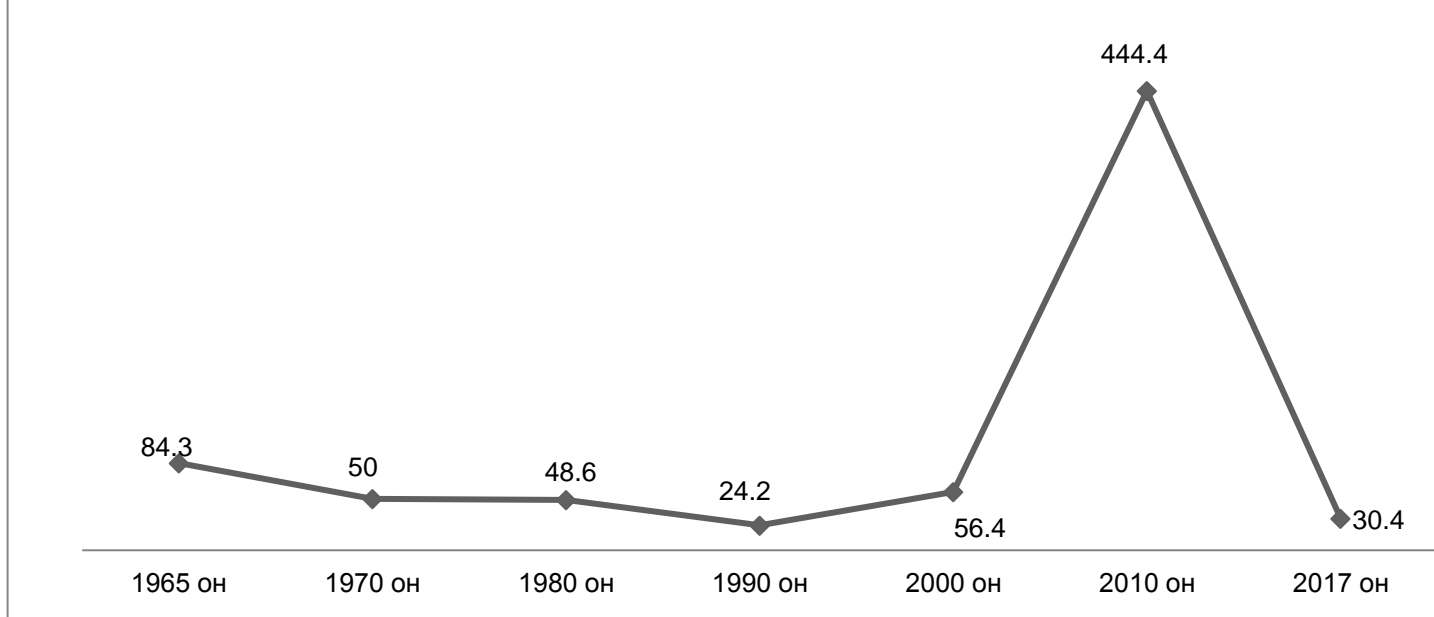
Жилийн эцсийн байдлаар 30.3 мянган толгой мал зүй бусаар хорогдож, урьд оны мөн үетэй харьцуулахад 26.7 мянгаар хорогдол доогуур байна. Аймгийн хэмжээний нийт хорогдлын Мянгад, Үенч, Булган, Ховд, Манхан сумдад 17.7 мянган толгой мал хорогдож, нийт хорогдлын 58.2 %-ийг эзлэж байна. Энэ жил манай аймгийн нийт нутгаар гандуу газрын гарц тааруу жил болсонтой холбоотой мал бүхий иргэд болон малчид байгалийн хадлан, хужир шүү, гар тэжээл өвөлжилтийн бэлтгэлээ маш сайн базааж өвөлдөө өнтэй сайн өвөлжих нь чухал байна. Саяхан орсон цас манай аймгийн нийт нутгаар орж цасан бүрхүүлтэй тогтож, ид хүйтрэлтийн үе эхэлсэнтэй холбогдуулан малчид малд явахдаа цаг агаарын байдлыг ажиг, малын хэвтэр бууцанд анхаарах чухал байна. Нийт хорогдлын 2.3 % нь ямар нэгэн халдварт өвчний хорогдол эзлэж байна.

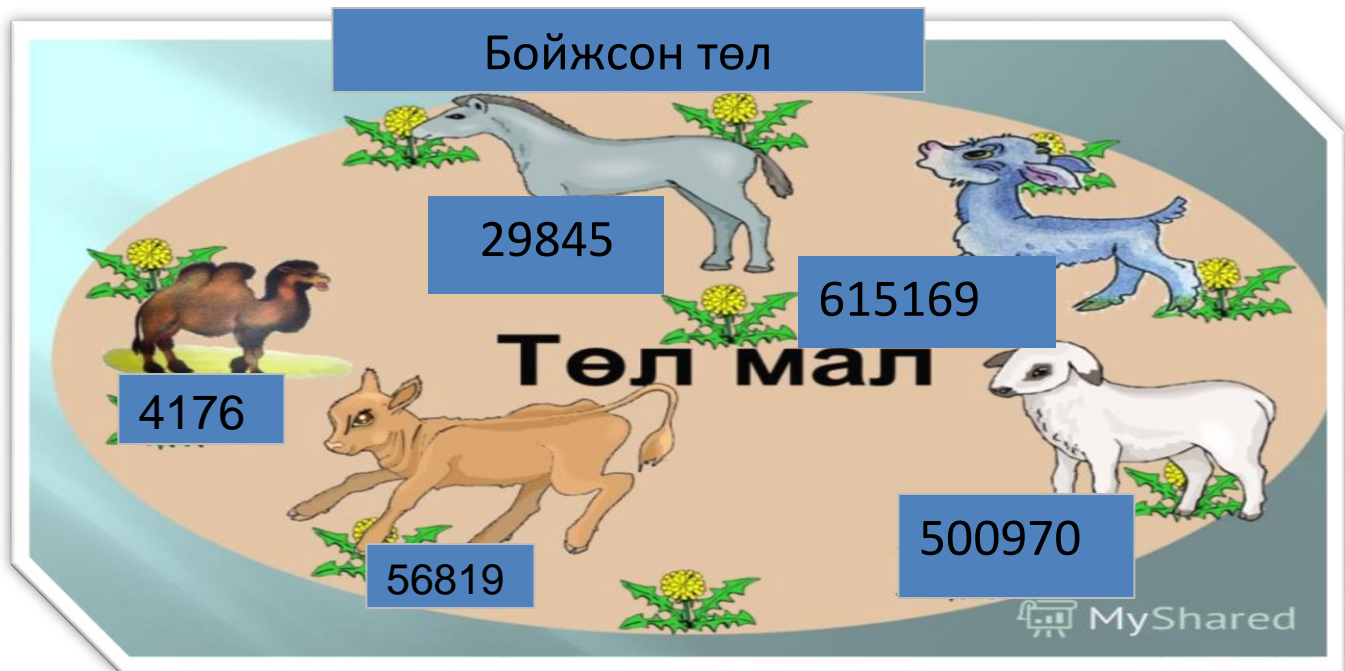
№	Сум	2016	Хорогдсон том мал						Өвчнөөр хорогдсон том мал					
			2017	Адуу	Үхэр	Тэмээ	Хонь	Ямаа	Бүгд	Адуу	Үхэр	Тэмээ	Хонь	Ямаа
1	Жаргалант	429	283	6	61	1	87	128	31		9		9	13
2	Алтай	755	2556	48	62	15	917	1514	149	3	6		56	84
3	Булган	8423	3599	122	303	37	1083	2054	0					
4	Буянт	828	788	107	152	0	241	288	50	33	11	0	6	
5	Дарви	1433	1070	50	50		446	524	0					
6	Дөргөн	9377	1217	87	61	11	328	730	83		4		36	43
7	Дуут	480	609	85	110	1	184	229	0					
8	Зэрэг	1716	2090	87	130	23	915	935	169	7	22	2	127	11
9	Манхан	854	2502	122	129	45	993	1213	12	2			8	2
10	Мөнххайрхан	1013	1081	58	93	1	395	534	0					
11	Мөст	2896	881	62	253	3	276	287	32		5		4	23
12	Мянгад	7841	6132	88	146	3	2735	3160	53		2		51	
13	Үенч	5605	2786	80	134	4	742	1826	10	5	3			2
14	Ховд	4768	2612	144	239	0	792	1437	1		1			
15	Цэцэг	1770	501	30	67		198	206	55	1	3		26	25
16	Чандмань	8052	907	122	110	3	280	392	24	3	3		15	3
17	Эрдэнэбүрэн	838	709	47	47	8	276	331	29		5		8	16
	дүн	57078	30323	1345	2147	155	10888	15788	698	54	74	2	346	222

Том мал зүй хорогдол, тол

Том малын зүй бус хорогдол ,мян.тол

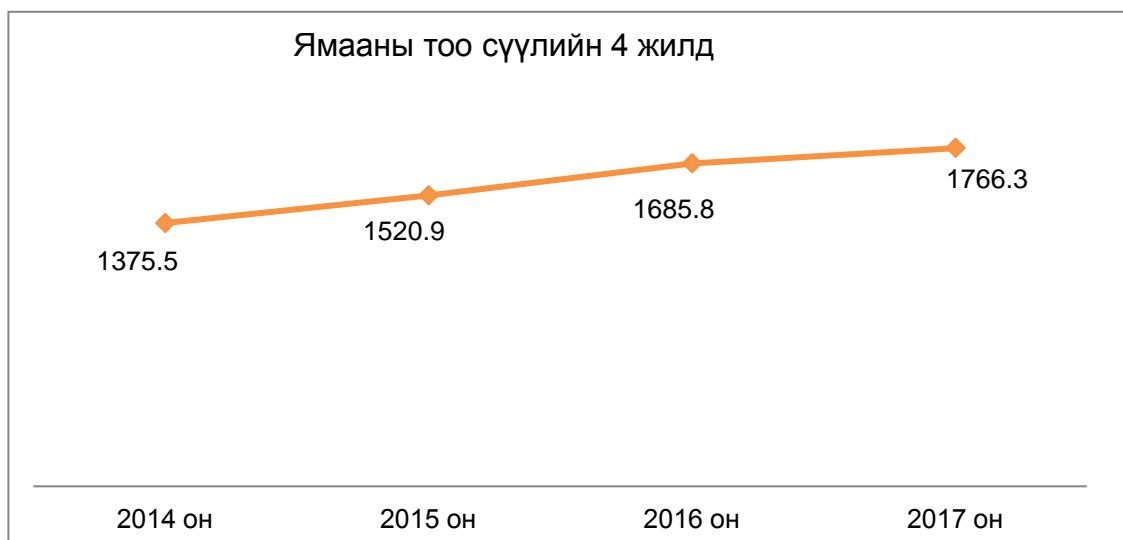

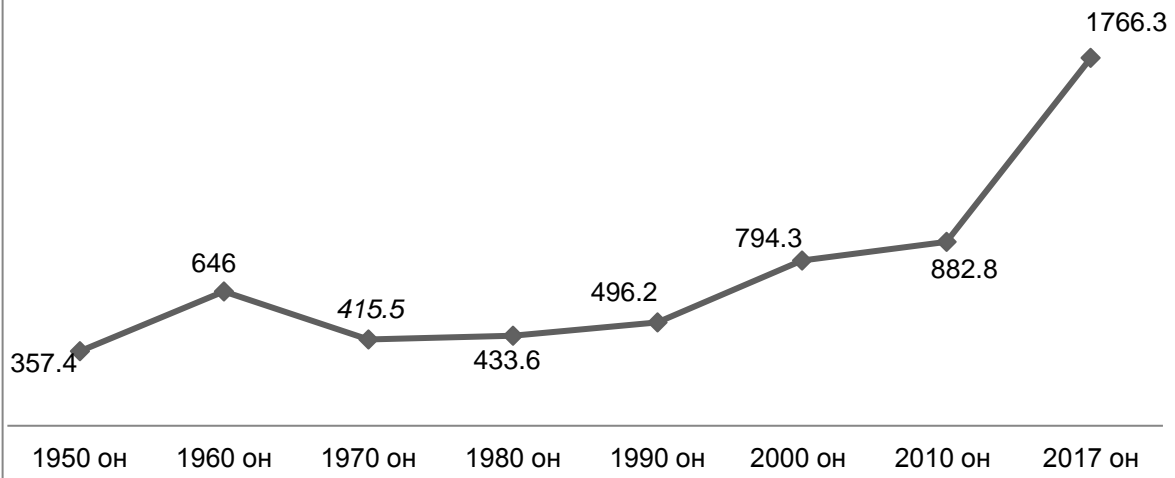
Аймгийн хэмжээгээр 1337.5 мянган хээлтэгчийн 92.9 % буюу 1242.1 мянган эх мал төллөж, гарсан төлийн 97.1 % буюу 1206.5 мянган төл бойжуулж урьд оныхоос 161.5 мянган төл илүү бойжууллаа. Төлийн хорогдол Мянгад /4.2/, Манхан /4.6/, Зэрэг /4.2/, Мөст /3.6/, /Ховд /3.2 / мянган сумдад нийт хорогдлын 53.2 % хамгийн их хорогдолтой байна.

Ямаан сүргийн тоо

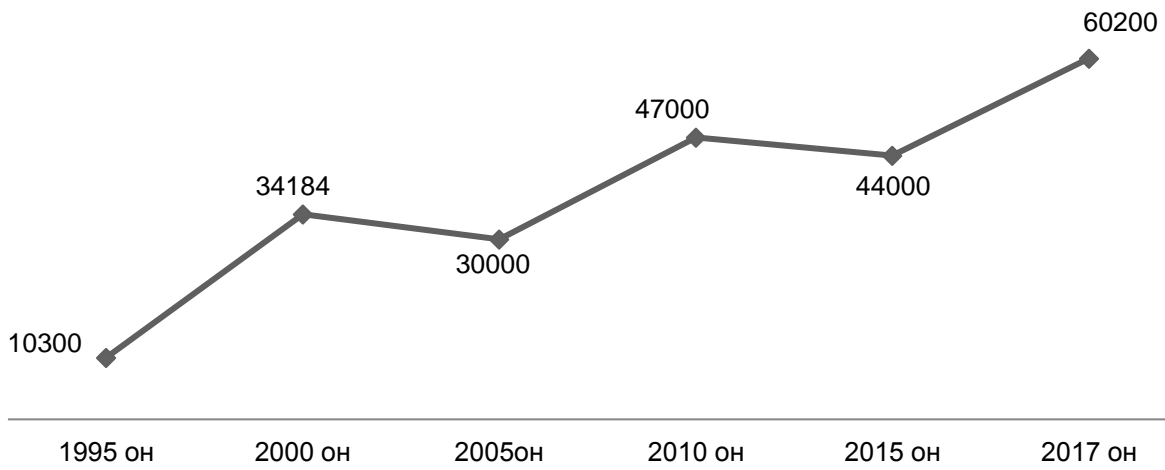
Ямаан сүргийн тоо 1764.7 мянган толгойд хүрсэнээс төлийг хасаад 1171.1 мянган ямаан сүргээс жилдээ дунджаар 405 орчим тонн ноолуур авч, 19.1 тэрбум төгрөгийн орлого олж 1 малчин өрх жилдээ дунджаар 2.4 сая төгрөгийн орлоготой ажиллаж байна. Ямаан сүргийн тоог 1950 онтой харьцуулахад 4.9 дахин өссөн байна. Ямааны ноолуурын дундаж үнийг 1995 онтой харьцуулахад үнэ 5 дахин өссөнөөс харахад ямааны ноолуурын үнэ өсөж, малчид амьжиргааны эх үүсвэр болгож ямаан сүргийн тоо толгой өсгөж байна.

Ямааны тоо, мян.тол

Ямааны ноолуурын дундаж үнэ, төг

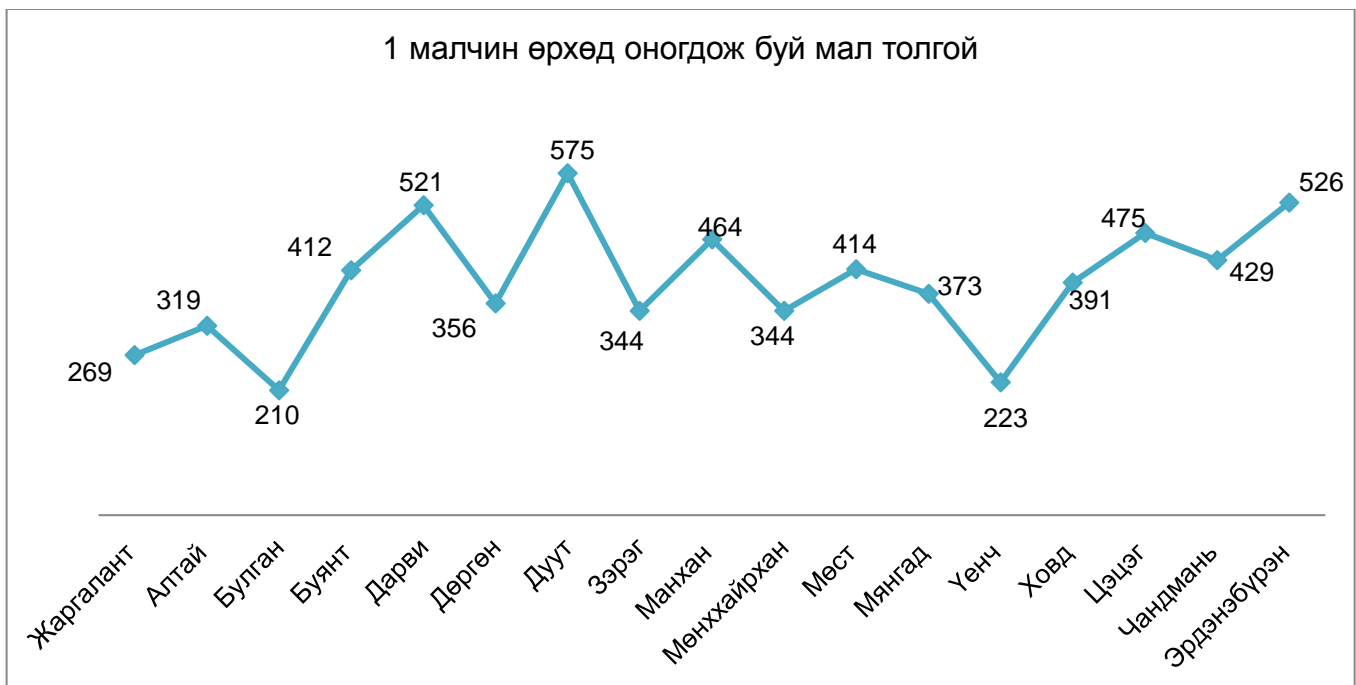

Малтай болон малчин өрхийн тоо

Аймгийн хэмжээнд малтай өрхийн тоо 11880, малчин өрхийн тоо 7863 болж, урьд оныхоос малтай өрхийн тоо 254, малчин өрхийн тоо 460-аар тус тус нэмэгдсэн байна. Энэ жилийн хувьд Монгол Улсын Засгийн газраас малчдын тэтгэвэрт гарах насыг 5 жилээр багасгах талаар төрийн бодлого хэрэгжиж байгаатай холбоотойгоор хөдөө аж ахуй, нийгмийн салбарын болон орон нутгийн хөгжлийн бодлого төлөвлөлтөд хөдөө аж ахуйн салбарын нарийвчилсан тоо мэдээлэл хэрэгцээтэй байгаа тул мэдээллийн тогтолцоог анхан шатны нэгжээр бүрдүүлэх шаардлагатай болсонтой холбоотой олон малтай өрхүүд малчин өрхөөр бүртгүүлэх хандлага ажиглагдаж байна.

№	Сум	малтай өрх		2017/2016		малчин өрх		2017/2016	
		2016	2017	хувиар	тоогоор	2016	2017	хувиар	тоогоор
1	Алтай	603	647	107.3	44	344	512	148.8	168
2	Булган	1 859	1 905	102.5	46	917	861	93.9	-56
3	Буянт	653	677	103.7	24	458	442	96.5	-16
4	Дарви	623	627	100.6	4	364	399	109.6	35
5	Дөргөн	525	551	105.0	26	344	359	104.4	15
6	Дуут	363	373	102.8	10	263	250	95.1	-13
7	Зэрэг	643	663	103.1	20	466	530	113.7	64
8	Манхан	760	795	104.6	35	520	587	112.9	67
9	Мянгад	715	737	103.1	22	634	681	107.4	47
10	Мөст	601	617	102.7	16	498	513	103.0	15
11	Мөнххайрхан	438	454	103.7	16	324	376	116.0	52
12	Үенч	775	779	100.5	4	534	518	97.0	-16
13	Ховд	652	651	99.8	-1	347	446	128.5	99
14	Цэцэг	482	499	103.5	17	309	290	93.9	-19
15	Чандмань	681	692	101.6	11	519	530	102.1	11
16	Эрдэнэбүрэн	508	518	102.0	10	373	360	96.5	-13
17	Жаргалант	745	691	92.8	-54	193	209	108.3	16
	Дүн	11626	11876	102.2	250	7407	7863	106.2	456

Аймгийн хэмжээнд 1 малчин өрхөд 376 мал оногдож байна. Дарви, Дуут, Эрдэнэбүрэн сумын 1 малчин өрхөд 521-575 толгой мал оногдож байхад, Булган, Үенч, Алтай, Жаргалант сумуудад 210-319 толгой мал оногдож байна.

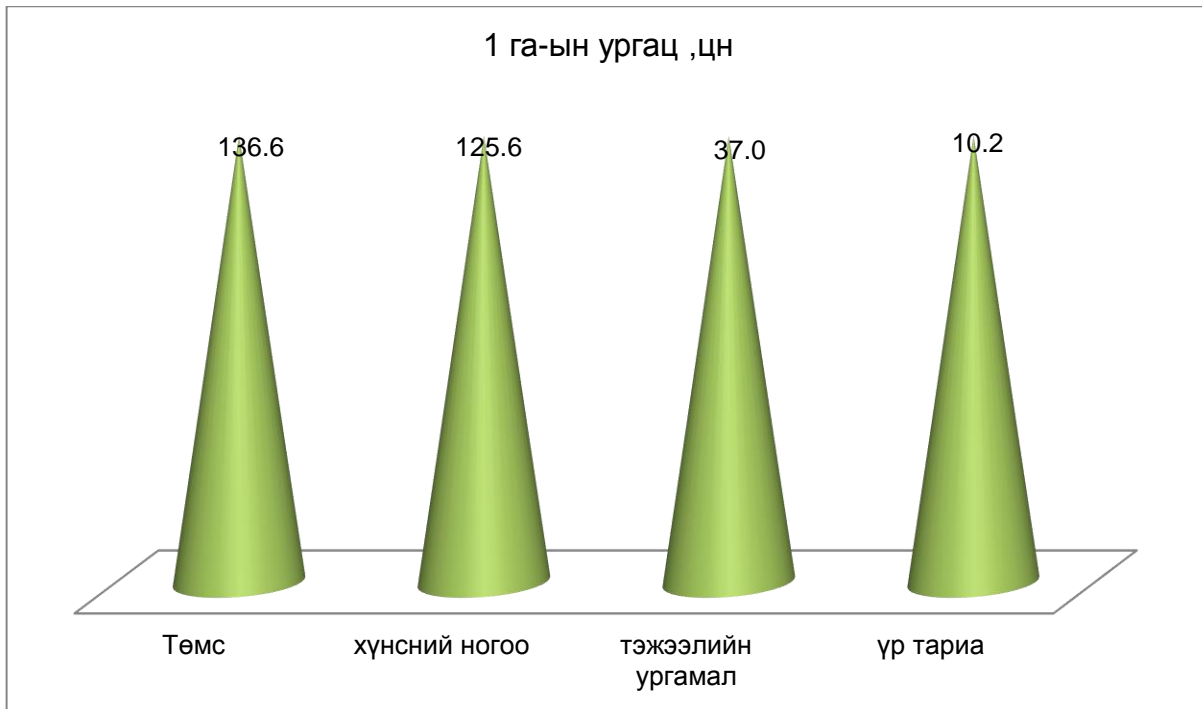

Аймгийн хэмжээгээр 216 өрхөд 13.9 мянган толгой малыг гадаад төсөл хөтөлбөрөөр, орон нутгийн санхүүжүүлэлтээр болон мянгат малчид малгүй болон цөөн малтай өрхийг малжуулсан байна. Малжуулалтад нийтдээ 745.4 сая төгрөгөөр дээрх өрхүүдийг малжуулж, 989 хүний амьдралыг шийдэж, цааш малаа өсгөж үржүүлэх залуу малчдын урам зориг өгсөн сайхан ажил болсон байна. Алтай , Үенч, Манхан , Зэрэг сумууд малжуулалтад илүү анхаарч ажилласан байна

Аймгийн хэмжээгээр 22.0 мянган тонн ургац хураан авч урьд оныхоос 1.7 мянган тонноор нэмэгдсэн дүнтэй байна. Урьд оныхоос үр тариа 74.6 тн, хүнсний ногоо 1785.3 тн, төмс 130 тн-оор нэмэгдсэн байна. Энэ жил 65.1 мянган тонн байгалийн хадлан бэлтгэгдэж, урьд оныхоос 4.8 мянган тонноор илүү байна. Манай аймгийн газар тариалангийн гол бүс болох Булган /27.3/, Буянт /7.0/, Мянгад/6.2/, Үенч / 5.3/, Ховд /4.1/ сумдад нийт хадлангийн 49.9 мянган тонн буюу 76.6 % нь бэлтгэгдсэн мэдээтэй байна.

Энэ хавар 2.2 мянган га-д тариалалт хийгдэж урьд оныхоос 156 га-р тариалалт нэмэгдсэний дотор үр тариа, хүнсний ногоо, тэжээлийн ургамлын тариалалт 18.2-107.4 га-гаар илүү тариалагдав. Харин төмсний тариалалт 19 га-гаар буурчээ.

Хөдөө аж ахуйн тэжээвэр амьтдын тоо

Жилийн эцсийн мал, тэжээвэр амьтдын тооллогоор 126 гахай, 5450 тахиа, 22 бүл зөгий тус тус тоологджээ. Тэжээвэр амьтад Жаргалант, Алтай, Булган, Манхан сумдад туслах аж ахуй хөгжүүлж байна. Зөгийг Алтай Булган суманд үржүүлж, 300 кг бал үйлдвэрлэж 1 кг бал 26100, өндөг 660, гахайн мах 9900 төгрөгөөр тус тус борлуулагдаж, ард иргэдэд эрүүл хүнсээр хангаж байна

Сум/дүүрэг	Төрөл	Бүгд	Хээлтэгч	Хээлтүүлэгч	Бусад
Жаргалант сум	Гахай	111	38	11	62
Жаргалант сум	Тахиа	5397	5385	12	
Алтай сум	Зөгийн бүл	4			
Булган сум	Шувуу	53	40	3	10
Булган сум	Тахиа	53	40	3	10
Булган сум	Зөгийн бүл	18			
Манхан сум	Гахай	15	5	1	9
Аймгийн дүн	Гахай	126	43	12	71
	Шувуу	5450	5425	15	10
	Зөгийн бүл	22			

Малын дундаж үнэ, төгрөгөөр

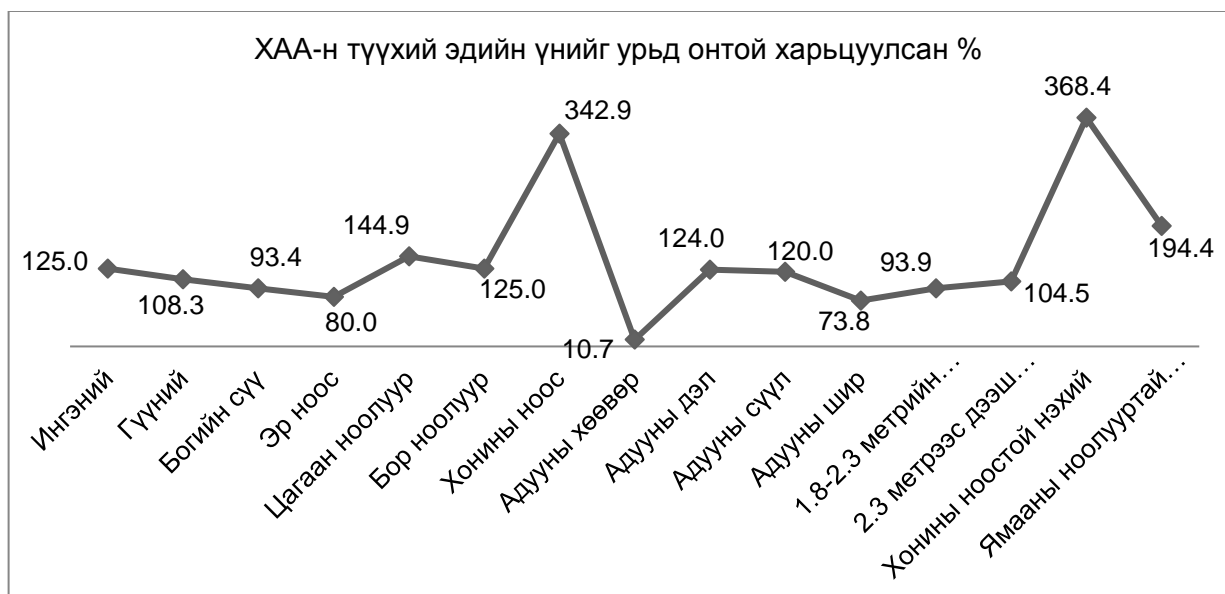
мал нас хүйсээр	2016 он	2017 он	2017/2016 %
Буур	883788	981250	111.0
Нас гүйцсэн ат	873884	836400	95.7
Нас гүйцсэн ингэ	735103	704300	95.8
Эр шилбэ	581597	557639	95.9
Эм шилбэ	636111	430000	67.6
Эр ботго	333333	100000	30.0
Эм ботго	330000	133333	40.4
Азарга	1104861	939583	85.0
Соёолон үрээ	669491	582572	87.0
Соёолон гүү	596362	520505	87.3
Шүдлэн үрээ	590972	384524	65.1
Шүдлэн байдас	623083	330000	53.0
Эр унага	343182	133333	38.9
Эм унага	340909	133333	39.1
Бух	781944	912500	116.7
Хязаалан шар	726722	702515	96.7
Хязаалан дөнж	586828	533270	90.9
Шүдлэн эр үхэр	482917	411885	85.3
Шүдлэн гунж	517361	368333	71.2
Эр тугал	137500	76667	55.8
Эм тугал	145833	76667	52.6
Хуц	130972	143625	109.7
Эр хонь	104714	103424	98.8
Эм хонь	78283	72656	92.8
Эр төлөг	60766	57101	94.0

Эм төлөг	57392	49089	85.5
Эр хурга	31212	23175	74.3
Эм хурга	30455	23775	78.1
Ухна	101319	118875	117.3
Эр ямаа	77246	74480	96.4
Эм ямаа	53652	51769	96.5
Эр борлон	39250	34029	86.7
Эм борлон	38535	29069	75.4
Эр ишиг	25833	19061	73.8
Эм ишиг	25606	19176	74.9

ХАА-н түүхий эдийн үнэ

ХАА-н түүхий эдийн үнийг сонгон харахад богийн сүү, эр ноос, адууны шир, үхрийн шир урьд оныхоос 6.4-20.0 %иар буурч, бусад түүхий эдийн үнэ 8.3-3.6 дахинаар өссөн байна.

түүхий эд үнэ	2016 он	2017 он	2017/2016 %
Ингэний	4000	5000	125.0
Гүүний	2000	2167	108.3
Богийн сүү	1740	1625	93.4
Эр ноос	2500	2000	80.0
Цагаан ноолуур	42950	62250	144.9
Бор ноолуур	46571	58222	125.0
Хонины ноос	525	1800	342.9
Адууны хөөвөр	7000	0	0.0
Адууны дэл	5000	6200	124.0
Адууны сүүл	5000	6000	120.0
Адууны шир	28333	20909	73.8
1.8-2.3 метрийн хэмжээтэй шир /үхрийн /	17750	16667	93.9
2.3 метрээс дээш хэмжээтэй шир /үхрийн /	20500	21417	104.5
Хонины ноостой нэхий	950	3500	368.4
Ямааны ноолууртай арьс	12143	23600	194.4

Жимс тариалалт

ургац-кг, талбай -га

Аймгийн хэмжээнд 75.5 тонн жимс жимсгэнэ хураан авсаны дотор чацаргана 47.7, үхрийн нүд 4.0, алим 10.3, арнетка, шар улаан чавга, бэсрэг алим 13.4 тн-ыг тус тус хураан авсан байна. Жаргалант, Алтай, Булган, Буянт, Манхан, Мөнххайрхан, Үенч, Чандмань, Эрдэнэбүрэн сумдад жимс тариалж, ард иргэдийн хэрэгцээг хангаж байна. Урьд оныхоос жимс хураалт 17.5 тн-оор нэмэгджээ. 1 бутнаас дунджаар 1.7 кг жимс авсан байна.

Төрөл	2016 он	2017 он	Чацаргана	Үхрийн нүд	Алим	Бусад
Нийт тариалсан талбай га	181.9	96.8	66.5	7.5	5.0	17.8
Нийт бут, модны тоо ш	71261	72582	61005	6496	1261	3820
Үр жимсээ өгөх бут, мод	55785	44293	37255	3650	1055	2333
Ургац хураалт - бүгд кг	58058.1	75472	47699	4052	10300	13421
Зах зээлд борлуулсан кг	31682.9	52296	30780	3335	9260	8921
Үйлдвэрт	501.0	0	0	0	0	0
Өөрийн хэрэглээнд	23188.2	17214	11017	717	1040	4440
Нөөцөлсөн	2371.4	5962	5902	0	0	60
Ажиллагчдад цалин хөлс хэлбэрээр олгосон	14.5	0	0	0	0	
Бусад	300.0	0	0	0	0	

Соёлын байгууллагуудын жилийн ажлын дүн

Áæëãóëèäâú í í ýð	ҮЗҮҮЛЭЛТ	Õýì æèð í ýæ	æèèèéí ýðí ýýñ		2017/2016 %
			2016	2017	
ð° äæèì äðàì ú í ðààðð	1. Ø èí ý óðàí áç òýýèèéí òì î	òì î	8	6	75.0
	2. Í èéð òì æèí èð-áç ää	òì î	31	31	100.0
	3. ÷ çýã-èä-áç ää	ì ýí .òçí	6.3	95.7	####
	4. Í èéð î ðèí äî	ì ýí .ð° ä	20000.0	25000.0	125.0
	5. Í èéð àæèèäâ-äú í òì î	òçí	66	66	100.0
	÷ çí ýýñ - Óðàí áç òýýè-÷	òçí	50	50	100.0
	6. Ñóãæú í òì î	ñóãæ	350	350	100.0
Î Í Ñ Ì óçæ	1. ÷ çýã-æèéí òì î	òì î	4014	3805	94.8
	2. ççí ýýñ.òçç òýä	òì î	2186	2146	98.2
	3. äääääú í ççýã-èä	òì î	364	398	109.3
	4. áóñää	òì î	0	979	
	5. үнэгүй үзэгчид		435	242	55.6
	5. Í èéð î ðèí äî	ì ýí ,ð° ä	6000.0	6000.0	100.0
	6. Í èéð ççì ýðèéí òì î	òì î	3122	3124	100.1
	7. òóðæí æèèä ø èí ýýð í ýí ñýí ççì ýðèéí òì î	òì î	0	0	
8. Äæèèäâñäú í òì î	òçí	13	13	100.0	
Í î ì ú í ñàí	1. Í î ì ú í òì í ä	òì î	720	836	116.1
	2. Äæí äú í óí ø èä-÷	òçí	3960	3374	85.2
	3. Î æñ æ óí ø óóèàð í î ì	ì ýí ,í î ì	67.6	54.8	81.1
	4. Äæèèäâñäú í òì î	òçí	18	18	100.0